

VII Сесія Вярхоўнага Савета СССР першага склікання

Сумеснае пасяджэнне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей 3 жніўня 1940 года

Прамова дэпутата П. К. Панамарэнка

Таварышы дэпутаты Вярхоўнага Савета! Мы заслухалі заяву Паўнамоцнай Камісіі Народнага сейма Літоўскай рэспублікі з просьбай аб уключэнні Літоўскай Саветскай Соцыялістычнай Рэспублікі ў састаў Савета Саюза.

З велізарнай увагай выслушалі дэпутаты Вярхоўнага Савета Саюза Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік прамовы членаў Паўнамоцнай Камісіі Народнага сейма Літвы, выразіўшых пачуцці, спадаванні і волю вызваленнага літоўскага народа, перадаўшых пачуцці гарачай любві вялікаму саветскаму народу, Вярхоўнаму Савету, нашаму ўраду, нашай вялікай партыі, вялікаму правадыру і настаўніку нашага Саюза — таварышу Сталіну. (Бурныя, працяглыя апладысменты).

Гэта жадаанні і волю літоўскі народ выразіў на выбарах дэпутатаў у Народны сейм, аднадушна аддаўшы свае галасы за кандыдатаў Саюза працоўнага народа Літвы.

Гэта воля літоўскага народа выражаная ў аднадушным рашэнні Народнага сейма аб устаўленні саветскай улады ў Літве і аб уступленні Літвы ў састаў Савета Саюза.

Гэта воля была пацверджана ўсім народам на шматлікіх мітынгах і сходах у гарадах і сёлах Літвы.

З самага пачатку існавання Літоўскай рэспублікі Саюз Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік заўважыў і наземна паважаў і адстаяў суверэнныя правы, незалежнасць і безапаснасць Літвы.

Саветскі Урад першы прызнаў стварыўшуюся Літоўскую дзяржаву і перадаў ёй у 1920 годзе значную частку былой Віленскай губерні і горад Вільня.

Калі польскія войскі, якія ўварваліся на тэрыторыю Літвы, захапілі горад Вільня, Саветскі Урад быў адзіным урадам, які выразіў рашучы пратэст супроць разбойніцкіх дзеянняў панскай Польшчы і ніколі не прызнаваў законнасці захвата паялкамі Вільня.

У 1926 годзе Саветскі Саюз заключыў з Літвой дагавор аб ненападзе.

У 1927 годзе дзякуючы энергічнаму ўмяшанню Савета Саюза была поўнасцю прадухілена ўзнікшая рэальная пагроза ваеннага нападу Польшчы на Літву. Таксама і ў сакавіку 1938 года Саветскі Саюз прадухіліў напад Польшчы на Літву.

Калі Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія ў другой палавіне верасня 1939 года пасля распаду польскай дзяржавы прыцягнула руку дапамогі народам Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны, яна ў той-жа час узяла пад сваю абарону адторгнутую Польшчай ад Літвы Віленскую область.

Вызваліўшы горад Вільня і Віленскую область ад белапольскіх акупантаў, Саветскі Урад аднавіў папярэнія правы Літвы і звярнуў Літве горад Вільня і Віленскую область. Саветскі Урад лічыў, што Вільня павінна належаць Літве, як горад, з якім звязана гістарычнае мінулае літоўскай дзяржавы і нацыянальнага спадавання літоўскага народа.

У сучаснай гісторыі не было іншага такога прыкладу, каб вялікая магутная дзяржава па ўласнай волі аддавала малай дзяржаве такі вялікі горад. Тым ярчэй гэты факт дэманструе міралюбнасць і дружбу Вялікай Саветскай Дзяржавы. (Бурныя апладысменты).

І, нарэшце, пакт аб узаемадапамозе 1939 года, заключаны Саюзам Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік з Літвой, і ўвод саветскіх войск у Літву мелі мэтай стварыць умовы для безапаснага існавання літоўскай дзяржавы, служыць справе збліжэння Літвы з Саветскім Саюзам. Аднак прадаўшыся замежнаму капіталу буржуазныя палітыкі, усеўшыся на спіну літоўскага народа, сталі ўслужліва ператвараць Літву ў плацдарм для нападу на Саветскі Саюз, сталі ствараць ачагі міжнароднай правакацыі, распальваюць антысаветскую агітацыю. Сметонаўскія халопы імперыялізма, утапаўшы ў раскошы і распусце, прыгнатаўшы і пагружаўшы ў галечу літоўскі народ, не былі зацікаўлены ў выкананні пакта. Яны імкнуліся да таго, каб літоўская дзяржава стала адсталым аграрным прыдаткам капіталістычных краін. Яны ўсімі сіламі адгараджвалі Літву бар'ерам ад Вялікага Савета Саюза. Яны сталі замышляць і праводзіць гнусныя правакацыі супроць часцей Чырвонай Арміі, сталі на шлях арганізацыі ваеннага саюза супроць СССР. Гэта была палітыка разлажываўшыхся і прадажных правіце-

ляў. Гэту палітыку таксама, як і саміх правіцеляў, ненавідзеў народ. Літоўскі народ уважліва сачыў за тым, што адбываецца ў нашай вялікай краіне. Ён гарача палюбіў нашу Саветскую дзяржаву рабочых і сялян. Мысль аб саветскай Літве насіявала ў масах пад цяжкім гнётам сметонаўскага рэжыма. З бязмежнай любоўю рабочыя і сяляне Літвы называлі

імяны Леніна і Сталіна. Народ змеў ненавісны сметонаўскі рэжым. Працоўныя Літвы не пакадалі, каб памешчыкі і фабрыканты сталі на чале народа, прыкрываліся яго імем. Яны захапелі стаць і сталі самі гаспадарамі свайго лёсу. (Апладысменты).

Літоўскі Народны сейм, выбраны ўсеагульным галасаваннем, з'яўляецца паўнамоцным і сапраўдным выразцелем свабоднай волі літоўскага народа.

Літоўскі Народны сейм, выражаючы аднадушна волю свабоднага працоўнага народа Літвы, першым сваім рашэннем аддаў устанавленне Саветскай улады на ўсёй тэрыторыі Літвы, аб'явіў Літву Саветскай Соцыялістычнай Рэспублікай. Ад гэтага часу ўся ўлада ў Літоўскай Саветскай Соцыялістычнай Рэспубліцы належыць працоўным масам горада і вёскі ў асабе Савету дэпутатаў працоўных. (Апладысменты).

Народны сейм Літвы сваімі першымі гістарычнымі рашэннямі аб аб'ядленні зямлі ўсенародным здабыткам, дзяржаўнай уласнасцю, аб нацыяналізацыі банкаў і буйнай прамысловасці і аб перадачы іх у веданне працоўных паклаў аснову і пачатак росквіту літоўскага народа.

Следуючы волі, выказанай народам, звергнуўшым стары рэжым, Народны сейм Літвы пастанаваў:

Прыняць Вярхоўны Савет Саюза Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік прыняць Літоўскую Саветскую Соцыялістычную рэспубліку ў састаў Савета Саюза ў якасці саюзнай рэспублікі на тых-жа падставах, на якіх уваходзіць у Саюз Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік Украінская, Беларуская і іншыя саюзнае рэспублікі. (Апладысменты).

Прымаючы гэта рашэнне, літоўскі народ выходзіў з таго, што толькі ўваходжанне ў састаў Саюза Саветскіх Соцыялістычных Рэспублік забяспечыць сапраўдны суверэннітэт літоўскай дзяржавы, уздым прамысловасці і сельскай гаспадаркі, росквіт нацыянальнай культуры, развіццё матэрыяльных і духоўных сіл народа.

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы